

” روان شناسی تربیتی ”

” روان شناسی تربیتی ”

Educational Psychology

روان شناسی پرورشی (تربیتی) شاخه ای از علم روان شناسی است که هدف آن کمک به پرورشکاران در امر پرورش است.

روانشناسی پرورشی یعنی کاربرد اصول و قوانین علم روان شناسی در امر پرورش.

” روان شناسی ”

Psychology

روان شناسی یعنی مطالعه علمی رفتار و

فرایندهای ذهنی

”معلمان کارآمد”

1. پرورش مهارت‌های فکری
2. ایجاد خود پنداره و انگیزش
3. اداره محیط کلاس
4. درس دادن
5. ارزیابی یادگیری
6. پاسخگویی به نیازهای دانش آموزان خاص
7. یادگیری مادام العمر

” رویکردهای روانشناسی“

” رویکرد رفتاری ”

- رویکرد رفتاری تنها به آن دسته از فعالیتهای برونی جاندار توجه دارد که قابل مشاهده و اندازه گیری باشند.
- این نظر که تنها رفتار باید موضوع روانشناسی باشد اولین بار در نیمه اول قرن بیستم توسط واتسون عنوان شد.
- پس از ایشان روانشناسان دیگری از جمله اسکینر (روان شناسی محرک-پاسخ) این دیدگاه را توسعه دادند.

” رویکرد شناختی ”

- رویکرد شناختی با فرایندهایی مانند ادراک، به خاطر سپردن، استدلال، تصمیم گیری، حل مسئله، و نیز رابطه اینها با رفتار سروکار دارند.
- این دیدگاه واکنشی در مقابل محدودیتهای دیدگاه رفتاری است.
- در این دیدگاه بر اساس مقایسه ذهن انسان با کامپیوتر به نتایج جالبی رسیدند.

” رویکرد روانکاوی ”

- در رویکرد روانکاوی تاکید بر انگیزه های ناهشیار است که ریشه در تکانه های جنسی و پرخاشگرانه ی واپس رانده دارد.
- همزمان با رشد رفتارگرایی در آمریکا، فروید روانکاوی را در اوایل قرن بیستم در اروپا پایه گذاری کرد.
- فرض بنیادی در این نظریه این است که بخش عمده رفتار، ریشه در فرایندهای ناهشیار دارد.

” رویکرد زیست شناختی ”

- رویکرد زیست شناختی در پی آن است که اعمال را به رویدادهایی در بدن، به ویژه در مغز و دستگاه عصبی، ارتباط دهد
- برای مثال در رویکرد زیستی به افسردگی سعی می شود این اختلال بر حسب تغییرات غیر عادی در میزان انتقال دهنده های عصبی تبیین شود.
- رویکرد زیست شناختی در زمینه کارکرد قسمت های مختلف مغز پیشرفت های چشمگیری داشته است.

” رویکرد پدیدار شناختی ”

- رویکرد پدیدار شناختی بر تجربه های ذهنی فرد و انگیزش در جهت خود شکوفایی تاکید می ورزد.
- روان شناسی پدیدار شناختی یا انسان گرا بیشتر با ادبیات و معارف انسانی د مساز است تا با علم.
- طبق این نظریه در همه ی ما این نیاز اساسی وجود دارد که توانایی بالقوه ی خود را تا بالاترین حد شکوفا سازیم و به پیشرفتی فراتر از سطح کنونی خود دست یابیم.

شاخه های علوم از جمله روانشناسی

کاربرد:

حل مسائل روزمره
پیشبرد دانش در زمینه خاص
موارد استفاده اصول نظریه

بنیادی:

کشف مجهولات
افزایش دانش بشر
بیان نظریه علمی
اندیشه و علایق شخصی

” پرورش ” Education

پرورش به جریان یا فرایندی منظم و مستمر گفته می شود که هدف آن هدایت رشد ابعاد مختلف جسمانی، شناختی، عاطفی، اجتماعی، و.. (یا به طور کلی رشد همه جانبه شخصیت) پرورش یابندگان در جهت کسب و درک معارف بشری و هنجار های مورد پذیرش جامعه و نیز کمک به شکوفا شدن استعداد های آنان است.

” آموزش ” Instruction

آموزش به فعالیتهایی گفته می شود که با هدف آسان ساختن یادگیری از سوی آموزگار یا معلم طرح ریزی می شود و بین آموزگار و یک یا چند یادگیرنده به صورت کنش متقابل جریان می یابد.

” مراحل عمومی آموزش ”

مرحله 4 پس از آموزش	مرحله 3 آموزش	مرحله 2 پیش و ضمن آموزش	مرحله 1 پیش از آموزش
ارزشیابی	انتخاب و کار بست روش ها و فنون تدریس	روان شناسی یادگیری اتگیزش	انتخاب و تدوین هدفها شناخت یادگیرندگان

طرح هفت مرحله ای هدف گزینه ای

4- هدف های کلی یا غایتهای پرورشی موقتی

ملاک ها:

7- هدفهای کلی یا غایتهای پذیرفته شده

هدف های آموزشی

تفاوت اهداف رفتاری و اهداف غیر رفتاری

نمونه هدف های رفتاری:

- فایده طبقه بندی کردن اشیا را بیان بکند.
- علت های مهم سقوط ساسانیان را توضیح دهد.
- فاعل، فعل، و مفعول جمله های کتاب را معین کند.
- اتم را تعریف کند.

نمونه هدف های غیر رفتاری:

- معنی و مفهوم طبقه بندی کردن را بفهمد.
- تاریخ ساسانیان را بداند.
- دستور زبان فارسی را درک کند.
- تعریف اتم را بداند.

فواید استفاده از هدفهای آموزشی رفتاری

1. کار طرح و اجرای آموزش را برای معلم آسان می کند.
2. عمل ارزشیابی معلم از آموخته های دانش آموزان آسان میشود.
3. کمک به یادگیرندگان در امر یادگیری .
4. فراهم نمودن امکانات برای مسئولان پرورشی و معلمان در اثر بخشی کار آنهاست.

انواع هدفهای آموزشی

```
graph TD; A[انواع هدفهای آموزشی] --> B[هدفهای پایانی]; A --> C[هدفهای بین راه]; A --> D[هدفهای ورودی];
```

هدفهای پایانی

هدفهای بین راه

هدفهای ورودی

طبقه بندی هد فهای آموزشی (بوم)

هد فهای آموزشی

```
graph TD; A[هد فهای آموزشی] --- B[1- حوزه شناختی]; A --- C[2- حوزه عاطفی]; A --- D[3- حوزه روانی-حرکتی];
```

1- حوزه شناختی

2- حوزه عاطفی

3- حوزه روانی-حرکتی

طبقه بندی هد فهای آموزشی (حوزه شناختی)

ارزشیابی

ترکیب

ترکیب

تحلیل

تحلیل

تحلیل

کار بستن

کار بستن

کار بستن

کار بستن

فهمیدن

فهمیدن

فهمیدن

فهمیدن

فهمیدن

دانش

دانش

دانش

دانش

دانش

دانش

طبقه بندی هد فهای آموزشی (حوزه عاطفی)

<p>حساسیت نسبت به وجود بعضی پدیده ها و محرک های محیطی و میل به پذیرش آنها یا توجه کردن به آنها.</p>	<p>1. دریافت کردن (توجه کردن)</p>
<p>علاوه بر توجه کردن به محرکها ، نسبت به آنچه که می بیند یا می شنود فعالیت نیز میکند ، یعنی به آن فعالانه پاسخ می دهد.</p>	<p>2. پاسخ دادن</p>
<p>ابراز عقیده یا نگرش نسبت به یک چیز. رفتار معرف این طبقه دارای ویژه گیهای باور یا نگرش است.</p>	<p>3. ارزش گذاری</p>
<p>ارزشها به صورت یک نظام سازمان بندی میشود و روابط بین آنها مشخص می شود.</p>	<p>4. سازمان</p>
<p>تبدیل نظام ارزشی به صورت یک سبک زندگی یا یک دیدگاه فلسفی.</p>	<p>5. شخصیت پذیرفتن ، بوسیله مجموعه ای از ارزشها</p>

طبقه بندی هد فهای آموزشی

(حوزه روانی-حرکتی) 1

1. حرکات کلی بدن

2. حرکات هماهنگ ظریف

3. رفتارهای ارتباطی غیر کلامی

4. ارتباط کلامی

کیبلر و همکاران 1970 (سیف 1379)

طبقه بندی هد فهای آموزشی

2 (حوزه روانی-حرکتی)

1. ادراک
2. آمادگی
3. پاسخ هدایت شده (عمل کردن با هدایت الگو)
4. مکانیسم (توانایی انجام یک تکلیف به طور عادت‌ی و خودکار)
5. پاسخ پیچیده اشکار (انجام یک تکلیف با میزان بالایی از مهارت)
6. انطباق (استفاده از مهارت‌های قبلاً آموخته شده)
7. ابتکار (خلق الگوهای تازه حرکتی در برخورد با موقعیت‌های جدید)

سیمپسون 1972 (سیف 1379)

” رفتار ورودی ”

- آنچه یادگیرنده قبلا آموخته که برای یادگیری مطالب تازه پیش نیاز محسوب میشود و همچنین کلیه تجارب مثبت و منفی حاصل از آموخته های قبلی او را که بر یادگیری مطالب تازه موثرند رفتارهای ورودی او می نامیم.

”ویژگیهای ورودی یادگیرندگان”

1. شناختی: ← شامل دانش و مهارت‌های شناختی پیش نیاز درس
2. عاطفی: ← شامل علاقه ها و انگیزه های یادگیرنده در رابطه با درس
3. روانی – حرکتی: ← شامل آمادگیها و مهارت‌های بدنی یادگیرنده

”سبکهای یادگیری“

1. سبکهای یادگیری شناختی:

- طریقی که شخص موضوعها را ادراک میکند، اطلاعات را به خاطر می سپارد ،در باره مطالب می اندیشد، و مسائل را حل می کند.

2. سبکهای یادگیری عاطفی:

- در بر گیرنده شخصیت و ویژه گیهای هیجانی یادگیرنده ، مانند پشتکار ،تنها کار کردن یا با دیگران کارکردن ، پذیرش یا رد تقویت کننده های بیرونی است.

3. سبکهای یادگیری فیزیولوژیکی:

- جنبه زیست شناختی دارند و در برگیرنده واکنش فرد به محیط فیزیکی موثر بر یادگیری او هستند.

سبکهای یادگیری شناختی:

1. سبکهای وابسته به زمینه (کلی نگر) و وابسته به زمینه (تحلیلی نگر)

2. سبکهای تکانشی و تاملی (سرعت یادگیری)

3. سبکهای همگرا، واگرا، جذب کننده، و انطباق یابنده

” روان شناسی رشد “

روان شناسی رشد ، علمی است که جریان تحولات و تغییرات جسمی ، ذهنی ، عاطفی و عملکرد فرد را در طول عمر (از لحظه انعقاد نطفه تا همگام مرگ) مطالعه میکند.

“ اصول روان شناسی رشد ”

1. رشد جریانی مرحله ای و پیوسته است.

2. رشد دارای الگوهای قابل پیش بینی است.

الف- قانون سری — پایی ب- قانون مرکزی-پیرامونی

3. تفاوت‌های فردی در رشد

(1) نباید انتظار داشت تمام کودکان یک سن مشابه ، شیوه رفتار معینی داشته باشند.

(2) تفاوت‌های فردی ، اعتبار و مسئولیت ویژه‌ای برای هر فرد ایجاد میکنندو به او وجود مستقل می بخشد.

(3) برای تربیت کودکان نمی توان از روش های مشابه استفاده کرد.

4. رشد دارای ابعاد مختلف و فرایندی پیچیده است.

(1) رشد جسمی و حرکتی

(2) رشد روانی (شناختی ، عاطفی ، اجتماعی ، اخلاقی)

5. دوره های حساس در رشد

عوامل موثر در رشد

محیط

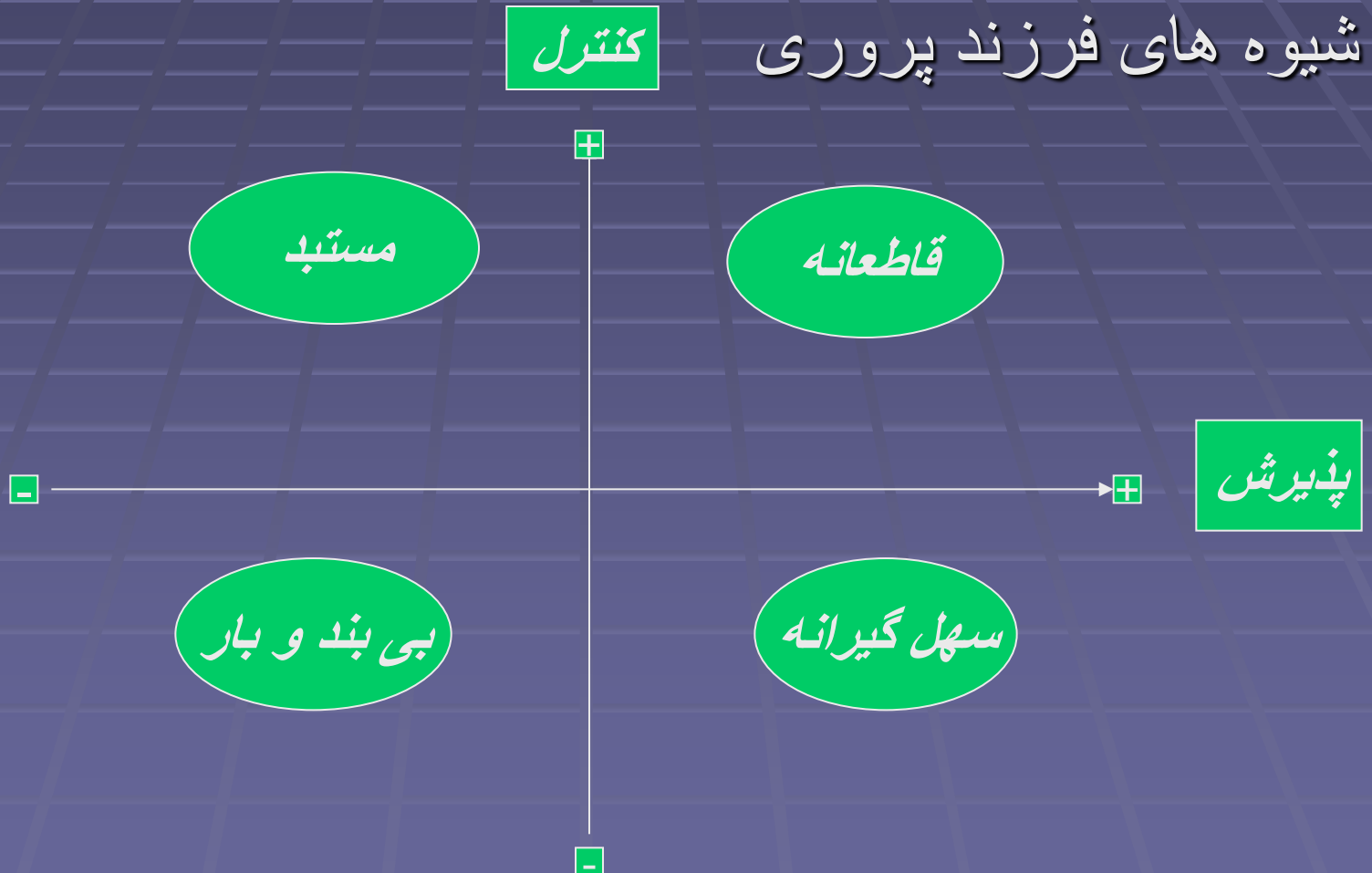
وراثت

تفاوت‌های خانوادگی

تفاوت‌های
اقتصادی-اجتماعی

تفاوت‌های فرهنگی

“ ابعاد ارتباط با فرزند ”

” طبقه بندی نظریه های رشد ”

1. نظریه های شناختی

■ ← علاقه مند به بررسی ماهیت شناخت و جنبه های مختلف آن در انسان است.

2. نظریه های یادگیری

■ ← به یادگیری اطلاعات و رفتار، اعم از اجتماعی و غیر اجتماعی تکیه دارد.

3. نظریه های روانکاوی

■ ← به تحلیل حالات عاطفی و تاثیر آنها بر رفتار انسان توجه دارد.

“مقایسه نظریه های رشد”

نظریه موضوع	شناختی	یادگیری	روانکاوی
1. ماهیت انسان	فعالانه به دنبال درک و کشف	بوسیله تجربه شکل میگیرد	غرایز قدرتمند درونی
2. هدف رشد	رسیدن به تفکر انتزاعی	سازگاری با محیط	کنترل هیجانات و انگیزه ها
3. چگونگی رشد انسان	پیوستگی در رشد	فرایند مداوم تغییر رفتار	رشد مرحله ای
4. تاثیر وراثت و محیط بر رشد	کنش متقابل محیط و وراثت	محیط نگر	محیط و وراثت

”نظریه رشد شناختی پیاژه“

- در نظریه رشد یا تحول شناختی پیاژه **کنش متقابل** یا **تعامل** بین جاندار و محیطی که در آن زندگی می کند نقش اساسی دارد.
- زندگی در نظریه پیاژه تعاملی خلاق است که بدون وقفه بین جاندار و محیط زندگی او در جریان می یابد.
- این تعامل یا مبادله بین شخص و محیط به دو صورت انجام میگیرد :
- یکی برونی است که **سازگاری** نام دارد، و دیگری درونی است که **سازمان** نامیده شده است.

”سازگاری“ -- و -- ”سازمان“

سازگاری جنبه برخورد و سازش با محیط را در تعامل بین فرد و محیط نشان می دهد.

فرایند سازگاری به دو صورت جذب و انطباق انجام می گیرد.

1. جذب: جذب مستلزم بروز پاسخی است که از پیش کسب شده است.

2. انطباق: انطباق یعنی تغییر پاسخها بنا به خواستههای محیط.

سازمان به این مطلب اشاره می کند که اعمال ذهنی پراکنده و نامرتب نیستند ، بلکه آنها با یکدیگر هماهنگی کامل دارند.

سازگاری و سازمان جدا از یکدیگر نیستند و مکمل یکدیگر به حساب می آیند.

” مراحل رشد شناختی از دیدگاه پیاژه ”

1. مرحله حسی و حرکتی (از تولد تا دو سالگی)

جهان را از راه حواس و فعالیت‌های حرکتی کشف می‌کند.

درک مفهوم بقا شی-شناخت علت و معلولی

2. مرحله پیش عملیاتی (از دو تا هفت سالگی)

به تدریج تفکر نمادین ظاهر می‌شود.

خودمحور-عدم توانایی طبقه بندی اشیا و امور بر حسب قوانین منطقی

3. مرحله عملیات عینی (از هفت تا یازده سالگی)

کودکان به طور کاملاً منطقی می‌اندیشند ، اما بر حسب امور عینی و محسوس نه انتزاعی و مجرد.

توانایی طبقه بندی-درک مفاهیم عدد و کار کردن با اعداد

4. مرحله عملیات صوری (از یازده تا پانزده سالگی)

نوجوان می‌تواند استدلال فرضیه ای-قیاسی داشته باشد و به آنچه موجود نیست بیندیشد.

رشد عاطفي و اجتماعي

■ سازگاري دانش آموزان با محيط مدرسه و شرکت در فعاليتهاي دسته جمعي ،
نداشتن حواس پرتي ، دقيق بودن به مطالب در هنگام تدریس ، نترسیدن ،
برخورداري از آرامش خاطر و اعتماد به نفس از جمله علائم بارز رشد عاطفي و
اجتماعي است . معلم بايد به تفاوتهاي فردي دانش آموزان توجه نمايد وسعي
نمايد زمينه هاي مساعدي براي شرکت تمامي دانش آموزان در فعاليتهاي کلاس
فراهم نمايد.

تعريف هيجان

تغيرات ناگهاني که بعد از يك ادراك حسي يا تصور و ياد آوري آن
در رفتار پيدا مي شوند و با اضطراب بدني همراهند هيجان ناميده
مي شود.

آثار هیجان

■ **اثر هیجان در رفتارهای ذهنی:** دقت – تداعي – فکر و عمل -خیال

■ **اثر هیجان در بدن:** رفتار هیجانی همواره با یک نوع تغییرات و اضطرابها ی بدنی توأم است و بر همه دستگا ههای بدن اثر میکند که موجب اختلال آنها می شود اثر ظاهری آن در بدن همان تغییراتی هستند که در چهره فرد دیده می شوند. آثار هیجان که در چهره افراد ظاهری شوند در زندگی اجتماعی بسیار موثرند زیرا همین آثار و علائم هیجان زبان طبیعی بین مردم می باشند

■ **اثر هیجان در زندگی انسان:** زندگی بدون هیجان هرگز زندگی به معنای واقعی نخواهد شد . ایجاد هیجانهایی در افراد درمواقع گوناگون و مقتضی ضروری است . مانند برپا کردن روز جشن تولد – دادن هدیه به دانش آموزان ممتاز

عوامل موثر بر هیجانها

■ خستگی

■ ناتندرستی

■ موقع روز

■ هوش

■ محیط اجتماعی

■ روابط خانوادگی

■ سطح آرزو

“یادگیری” Learning

یادگیری یعنی تغییر نسبتا پایدار در رفتار یا توان رفتاری که در اثر تجربه ایجاد شود.

■ تغییر

■ تغییر نسبتا پایدار

■ تغییر نسبتا پایدار در توان رفتاری

■ تغییر نسبتا پایدار در توان رفتاری بر اثر تجربه

” طبقه بندی نظریه های یادگیری ”

1. نظریه های شناختی

■ نظریه گشتالت- نظریه معنی دار و یادگیری مشاهده ای

2. نظریه های رفتاری

■ شرطی سازی کلاسیک (پاسخگر)-
شرطی سازی کنشگر (فعال)

3. نظریه خبر پردازي

■ نظام یاد

1) نظريه شرطي سازي پاسخگر

- اين نظريه كه توسط يك فيزيولوژیست روسي به نام پاولوف ارائه گرديد ، بازتابها و تأثير تجارب يادگيري را بر آنها توضيح مي دهد.
- پاولوف بعد از يك عمل جراحي بر روي گلو و غده بزاقی سگ و اتصال لوله اي به اين غده ميزان ترشح بزاق اين حيوان را در شرايط آزمكايشگاهی اندازه گيري مي نمود ، ارائه غذا به تنهایی باعث ترشح بزاق در حيوان مي شود. وي كشف كرد كه اگر چند لحظه قبل از ارائه تکرار نمائيم ، در مراحل بعد صدای زنگ به تنهایی مي تواند باعث ترشح بزاق مي گردد.

فرایند شرطی شدن پاسخگر

■ 1- محرک غیر شرطی: محرکی است که به تنهایی باعث ارائه پاسخ از طرف جاندار می شود. در مثال بالا «غذا» به عنوان محرک غیر شرطی است

■ 2- پاسخ غیر شرطی: پاسخی است که جاندار (ارگانیسم) در قبال محرک غیر شرطی ارائه می کند. در مثال بالا «ترشح بزاق» در قبال ارائه غذا پاسخ غیر شرطی است.

■ 3- محرك شرطي: محركي است كه بعد از چند بار همراهي با محرك غير شرطي به تنهائي مي تواند پاسخ مورد نظر را ايجاد نمايد. «صداي زنگ» در مثال بالا به عنوان محرك شرطي است

■ 4- پاسخ شرطي: پاسخي است كه جاندار در قبال محرك شرطي ارائه مي كند.

(ترشح بزاق) پاسخ غير شرطي محرك غير شرطي (غذا)

محرك غير شرطي + محرك شرطي (صدای زنگ) //

(ترشح بزاق) پاسخ شرطي محرك شرطي (صدای زنگ)

2) نظریه شرطی سازی کنشگر

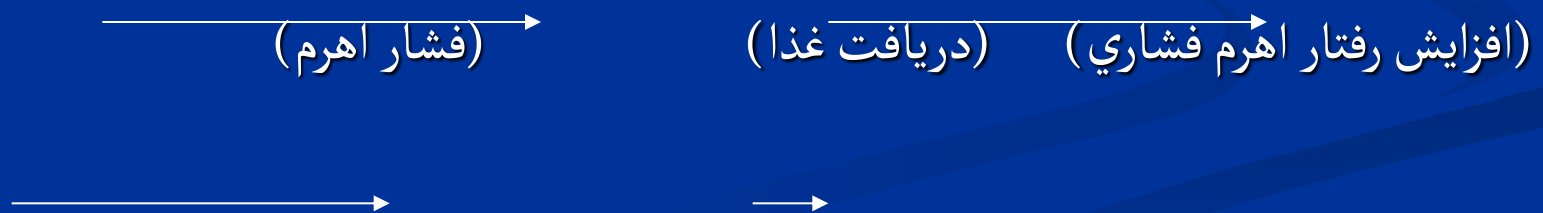
■ با توضیح یک آزمایش توسط اسکینر در مورد موش ، و یک مثال در مورد انسان به توضیح فرایند شرطی شدن کنشگر می پردازیم:

■ اسکینر موش گرسنه ای را در جعبه آزمایش خود قرار داد. موش در داخل جعبه به انواع رفتارها می پردازد که همگی خود انگیزه است. در حین این رفتارها بصورت تصادفی اهرم را فشار می آورد (با توجه به اینکه اهرم به لوله وصل است) بعد از فشار ، تکه ای غذا وارد ظرف غذا می شود و موش گرسنه مقداری غذا دریافت می کند در نهایت پس از چند بار دریافت غذا میزان اهرم فشاری موش افزایش می یابد.

رفتار کنشگر

تقویت

نتیجه

تقویت و تقویت کننده

■ ارائه محرك پس از يك رفتار که باعث افزایش احتمال بروز آن مي گردد **تقویت** مي گویند.

■ محرکي که بعد از رفتار مي آید و باعث مي گردد تا رفتار مورد نظر تکرار گردد **تقویت کننده** مي گویند.

انواع تقویت

(ارائه محرك خوشایند) مثبت

(حذف محرك آزارنده) منفي

تقویت

تنبیه

■ اگر رفتار فرد با پیامد نامطلوبی دنبال شود و احتمال انجام آن رفتار در شرایط همسان آتی کاهش یابد. گفته می‌شود که آن رفتار تنبیه شده است.

■ ارائه محرک آزارنده یا تقویت کننده منفي به دنبال رفتار نامطلوب. گفته می‌شود که نتیجه‌اش ضعیف شدن یا کاهش احتمال وقوع آن است.

آثار جانبي تنبيه

- 1- رفتار تنبيه شده ، پس از پايان يافتن تنبيه در خزانه رفتار فرد باقي مي ماند و به محض اينکه عامل تنبيه کننده ضعيف شد آن رفتار مجدداً ظاهر مي گردد.
- 2- سبب انزجار فرد تنبيه شونده از تنبيه کننده مي شود.
- 3- عمل تنبيه کردن به سرعت توسط ديگران يادگرفته مي شود.
- 4- تنبيه منجر به پرخاشگري مي شود.
- 5- فرد تنبيه شده ممکن است رفتار نامطلوب ديگري جانشين رفتار تنبيه شده نمايد.
- 6- اگر روش هاي تنبيهی ادامه دار باشد سرانجام ممکن است شخص تنبيه شده به تنبيه کننده حمله نمايد.

خاموشي و فراموشي

* اگر رفتاري براساس تقويت احتمالي بروز آن را افزايش داده‌ايم براي مدتي تقويت نکنيم. به تدريج اين رفتار رو به زوال و احتمال بروز آن کاهش و در نهايت ظاهر نمي‌شود. به اين فرآيند **خاموشي** مي‌گويند.

* اگر رفتار يادگرفته شده براي مدتي طولاني استفاده نگرده و يا رفتارهاي مغاير با آن رفتار تقويت گردد رفتار ياد گرفته شده قبلي **فراموش** مي‌گردد.

تميز محرك و تعميم محرك

* همچنانکه گفته شد رفتار کنشگر خود انگيخته است و هيچ محرکي نیز آن را بوجود نمی آورد اما با همه این حال محركهاي محیطي در آن تأثیر دارند. بطور مثال اگر يك رفتار کنشگر است بلند کردن جهت شرکت در فعاليتهاي کلاس و پاسخ دادن به سؤال معلم ، در کلاس معلم رياضي صورت گیرد. و معلم رياضي نیز این رفتار را تقویت کرده باشد این رفتار فقط در حضور آن محركها ظاهر خواهد شد. يعني دانش آموز فوق فقط در کلاس معلم رياضي فعالانه شرکت می کند. به این فراند **تميز محرك** می گویند.

* **تعميم محرك** يعني گسترش يك رفتار در خصوص محرك به محركهاي مشابه اگر ما يك غریبه را براساس شباهت هايي که بين وي و دوست خود وجود دارد به نام آشنای خود صدا کنیم تعميم محرك روی داده است.

” یادگیری مشاهده ای بندورا“

مراحل

انگیزشی

تولیدی

به یاد سپاری

توجه ای

1) مرحله توجهی

■ قبل از آنکه چیزی از الگو یا سرمشق یاد گرفته شود ، آن الگو یا سرمشق باید مورد توجه قرار گیرد. تحقیقات نشان داده است افرادی که دارای موقعیت ممتاز ، موقعیت بالا و دانش و تخصص بالا باشند اکثراً مورد توجه دیگران قرار می گیرند. خوشبختانه معلمان و مدیران از دید دانش آموزان دارای ویژگی های بالا هستند. گذشته از این محرك های سرمشق از لحاظ پیچیدگی ، برجستگی و موارد اینچنین می تواند در فرایند توجه ”آخر بگذارد. ویژگی های سرمشق گیرنده یا مشاهده گر مانند نیاز به وابستگی ، اعتماد به نفس در یادگیری از راه تقلید تأثیر گذارد. و مهمترین عاملی که در یادگیری مشاهده ای اثر می گذارد ، تشویق هایی است که در ازاء توجه ارائه می گردد.

(2) مرحله به یادسپاری

■ برای اینکه اطلاعات به دست آمده از راه مشاهده مفید واقع شوند باید حفظ گردند. به اعتقاد بندورا فرایندهای یادداری یا به یادسپاری وجود دارد که در آنها اطلاعات به طور نمادی و به صورت تجسمی و کلامی ذخیره می شوند، نمادهایی که به صورت تجسمی یا تصویری ذخیره می شوند، تصاویر ذخیره شده واقعی از تجارب الگو برداری شده هستند که مدت ها پس از یادگیری مشاهده ای قابل بازیابی اند و می توان مطابق با آن عمل کرد ... پس از آنکه اطلاعات بطور شناختی ذخیره شدند، مدت ها پس از وقوع یادگیری مشاهده ای، می توان آنها را بطور نهان بازنمایی کرد، بطور ذهنی مرورشان کرد و نیرومندشان ساخت

3) مرحله تولید یا بازآفرینی

در این مرحله ، رمزهای کلامی یا تصویری موجود در حافظه یادگیرنده ، یا به عبارت دیگر بازنمایی‌های نمادی ، به عملکردهای آشکار تبدیل می‌شوند ، وجود این مرحله در فرایند یادگیری مشاهد‌های از آن جهت ضروری است که یادگیرنده با انجام عملی که در مراحل قبل مورد مشاهده قرار داده و به حافظه پیورده است برکم و میف عملکرد خود آشنا می‌شود. از طریق مقایسه آن با رفتار سرمشق که به یادگیرنده آن پرداخته است اشکالات عملکرد خود را برطرف می‌سازد.

4) مرحله انگیزشی

■ اگر چه در نظریه یادگیری مشاهده تقویت باعث یادگیری نمی شود اما می تواند در آن تأثیر بگذارد.

■ عوامل انگیزشی از سه جنبه ، یادگیری از راه مشاهده را تحت تأثیر قرار می دهند:

■ تقویت و تنبیه بیرونی

■ تقویت و تنبیه جانشینی

■ تقویت و تنبیه شخصی

4) نظریه گشتالت

■ یادگیری از دیدگاه شناختی بر خلاف دیدگاه رفتاری (که عبارت است از تغییر در رفتار آشکار) عبارت است از تغییر در ساخت شناختی و فرآیندهای ذهنی یادگیرنده.

■ یکی از نظریه های قدیمی یادگیری از دیدگاه شناختی نظریه گشتالت است که توسط روان شناسان آلمانی به نامهای کهلر ، کافکا ، ورتایمر و لوین ارائه گردید. گشتالت يك اصطلاح آلمانی و به معنی طرح و شکل است . اما در دیدگاه گشتالتی به معنی این است که کل از اجزای تشکیل دهنده آن بیشتر است

قوانین ویا اصول ادراکی

در روان شناسی گشتالت

1- قانون شباهت: ما اشکال و یا محرکهای شبیه به هم را باهم ادراک می کنیم.

2- قانون مجاورت: پدیده ها و اموری که در کنار هم و نزدیک به هم قرار دارند با هم ادراک می شوند.

3- قانون بستن یا تکمیل: شکل های غیر کامل و ناقص به صورت واحدهای کامل ادراک می شوند.

4- قانون ادامه حوب : سازمان ادراكي به نحوي است كه خط مستقيم به صورت مستقيم و نظاير آن به صورت منطقي ادامه مي يابد.

5- قانون شكل و زمينه : شكل در نظريه گشتالت همان گشتالت

است كه فرد ادراك مي كند. و زمينه يعني صحنه اي كه شكل در آن ادراك مي شود.

6- قانون سادگي : ما پديده ها ، امور و اشكال را به صورت ساده شده ادراك مي كنيم.

5) نظريه يادگيري يادگيري معني دار (آزوبل)

■ در نظريه يادگيري معني دار آزوبل ، ساخت شناختي و تغييرات حاصل از يادگيري در آن اساس يادگيري را تشكيل مي دهد.

■ آزوبل براي معني دار کردن يادگيري بر ايجاد رابطه ي بين يادگيريهاي قبلي و يادگيري جديد اهميت مي دهد به اعتقاد اين نظريه اگر يادگيري جديد با يادگيري قبلا آموخته شده پيوند پيدا کند يادگيري معني دار اتفاق خواهد افتاد.

پیش سازمان دهنده

■ به اعتقاد این نظریه برای ایجاد ارتبا بین مطالب فعلی و مطالب قبلی ارائه پیش سازمان دهنده در ابتدای یادگیری است. پیش سازمان دهنده خلاصه ای کلی از کل مطالب یادگیری است که به صورت نوشتاری و یا گفتاری در ابتدای درس یا یادگیری ارائه می شود.

”خبر پیردازی”

انواع حافظه

```
graph TD; A[انواع حافظه] --- B[بلند مدت]; A --- C[کوتاه مدت]; A --- D[حسی];
```

بلند مدت

کوتاه مدت

حسی

” ویژگیهای مهم حافظه های سه گانه ”

علت فراموشی	چگونگی نگهداری	مدت زمان نگهداری	گنجایش	
بی توجهی	نسخه ای از درون داد	1 تا 3 ثانیه	زیاد	حسی
جانشینی محو اثر	رمز دیداری و شنیداری	30 ثانیه	2(+/-)7 ماده اطلاعاتی	کوتاه مدت
■ تداخل ■ واپس زدن ■ مشکلات بازایی	رمز دیداری ، شنیداری و معنایی	نا محدود	نامحدود	بلند مدت

استفاده از نظریه خبرپردازی در امر یادگیری و آموزش

1 - به مطالب یادگیری توجه شود.

2 - نکات مهم را از نکات غیر مهم جدا کنید و به نکات مهم اهمیت دهید.

3 - مطالب جدید را به مطالب قدیم ارتباط دهید.

4 - مطالب را تکرار و مرور کنید.

5- مطالب را به صورت سازمان یافته یاد بگیرید.

6- بر معنی مطالب تأکید داشته باشید.

7- در امر یادگیری فعالانه شرکت کنید ، نه منفعل.

8- به جای دوباره خوانی آن را به زبان خود ارائه نمایید.

"انگیزش"

■ به اعتقاد ما انگیزش حالتی است درونی که جهت و شدت رفتار را تعیین می کند

■ بسیاری از روان شناسان بین انگیزه و انگیزش تمایز قائل نشده آنها را مترادف معنی می کنند. بعضی دیگر انگیزش را عامل کلی رفتار و انگیزه را عامل اختصاصی رفتار خاص می دانند.

نظریه نیازهای مازلو

1. نیازهای زیستی (آب - غذا - هوا)

2. امنیت

3. عشق و تعلق - محبت

4. عزت نفس - تأیید و شایستگی

5. کسب دانش

6. زیبایی شناختی

7. خودشکوفایی

نظریه نسبت دادن

فنون ایجاد انگیزش در یادگیرندگان

1. اهداف آموزشی را در ابتدای درس برای یادگیرندگان بیان کنید.
2. در شرایط مقتضی از تشویق های کلامی استفاده کنید: کلامتی مانند " آفرین " "مرحبا " " خوب " پس از عملکرد درست یادگیرنده از تدابیر موثر انگیزشی است که معلم می تواند از آن استفاده کند.
3. مطالب آموزشی را از ساده به دشوار ارائه نمایید.
4. از ایجاد رقابت و هم چشپی در میان دانش آموزان جلوگیری کنید.
5. از مثال های آشنا در آموزش مطالب استفاده کنید.

6. از روش های متنوع آموزشی استفاده کنید.

7. به مشارکت یادگیرندگان در امر یادگیری توجه جدی نشان داده ، پیادهای مثبت را ارائه نمائید.

8. مسائل و تکالیفی که به دانش آموزان می دهید نه خیلی ساده و نه خیلی دشوار باشد.

9. مطالب درسی را به صورت معنی دار و در ارتباط با موقعیتهای واقعی زندگی ارائه نمائید.

10. از امتحان و آزمون برای ایجاد انگیزش استفاده کنید.

11. با برجسته کردن مطالب ، تعجب برانگیز کردن و پرمعنی کردن آنها سطح برانگیختگی دانش آموزان را بالا ببرید.

انگیزش موفقیت تحصیلی

انگیزش موفقیت تحصیلی به گرایش همه جانبه فرد به ارزیابی مثبت و بالا از توانمندیها گفته می شود که فرد بعد از آن برای کسب موفقیت ، تلاش و کوشش می نماید

ویژگیهای افراد داری انگیزه موفقیت تحصیلی

1. حالتی همراه با لذت و خوشی

2. تلاش و کوشش

3. موفقیت و پیشرفت تحصیلی

4. پافشاری در انجام تکالیف دشوار

5. ارزیابی مثبت از عملکرد

6. دارای معیارهای درونی کنترل

عوامل تعیین کننده سطح انگیزش

1. **ارزش دست یابی:** فرد تا چه اندازه برای موفقیت و رسیدن به آن ارزش قائل است.

2. **معیارهای عملکرد:** انتظارات و اعتقادات فرد در باره تواناییها و یا به طور کلی اعتماد به نفس

3. **علت یابی از شکست ها و موفقیت های قبلی:** نظریه نسبت دادن (اسناد)

"آموزش"

■ کار اصلی معلم آموزش است .

■ تمامی فعالیتهای انجام شده در مراحل 1 و 2 برای آماده سازی معلم جهت آموزش مطالب یادگیری است .

روش هاي آموزش

1. روش سخنراني
2. روش بحث گروهي
3. روش اکتشافی (هدایت شده – هدایت نشده)
4. آموزش برنامه اي (خطي – شاخه اي)
5. آموزش به کمک کامپیوتر
6. روش هاي آموزش راهبردهاي شناختي و فرا شناختي (پس ختام – آموزش دو جانبه – مطالعه مشارکتی – یادگیری مشارکتی – پرسیدن دو جانبه)
7. آموزش به کمک روش هاي تغيير رفتار
8. آموزش خلاقیت
9. آموزش مفاهيم و اصول